

SF nytt

16. ÅRG. NR. 9, SEPT. 1986

SF-Nyt

nr 9 sept. 86

ANALYS OM RØDT FLERTAL

af hans jørgen vodsgård

I Århus den 6-7 sept finpudsede Hovedbestyrelsen det oplæg om regeringsprogrammet, - som den HB-nedsatte Styringsgruppe lavede i løbet af sommeren. Resultatet blev det 20 sideres "Oplæg til debat om det parlamentariske grundlag for en S-SF-regering", (trykt i Folkesocialisten, nr 8, september 86).

Dette oplæg - som i sommerens løb har været bredt debatteret i den offentlige presse - skal nu også til debat rundt om i parti-foreningerne. En bred debat, der skal udmunde i en vejledende stillingtagen på den "Vinterne Arbejderflertals-konference" den 29-30 nov i KBH. Og senere på landsmødet maj 87 ende med en beslutende stillingtagen; (hvis vi ikke får valg i mellem-tiden, hvilket intet tyder på).

POLITISK GLIDNING

Dette meget regeringsivrige debatoplæg - og de meget regeringsglade udtalelser fra ledende SF'ere i sommerens løb - angiver en klar glidning de senere år i partiets holdning til et kommende parlamentarisk arbejderflertal.

På landsmødet i maj 84 foretrak man en samarbejdsform uden regeringsdeltagelse; Mens man på landsmødet maj 85 opløste denne holdning til, at formen for samarbejde skulle afhænge af det mulige politiske indhold. Og på det seneste landsmøde maj 86 vedtog man så med det spinkelst mulige flertal, at SF nu skulle sætse på regerings-samarbejde fremfor enten et formaliseret samarbejde (rødt kabinet) eller et samarbejde fra sag til sag som støtteparti.

Problemet med denne topprioritering af regerings-samarbejdet, er ikke selve ønsket om at blive regeringsansvarlig; for det ligger i selve partiets demokratiske vej til socialismen, at venstrekræfterne på et tidspunkt skal blive regeringsbærende, for at kunne gennemføre socialistiske forandringer af det danske samfund. Nej, problemet er tidspunktet

og måden, som dette ønske slår igennem på: formen for samarbejde (at komme ind i Regeringsvarmen) overskygger i stigende grad samarbejdets mulige politiske indhold og strategiske formål (at bane vejen for socialistiske forandringer).

KORTSIGTET STRATEGI

Nu ligger faren ved den nuværende glidning ikke i arbejderflertalsstrategien som sådan, men i at man er ved at fordrøje denne strategi.

(Man skal ikke kritisere denne glidning ud fra en afvisning af arbejderflertals-strategien; for så er man ikke alene i modstrid med principprogrammet, man er også dømt til at blive marginaliseret i den kommende parti-debat)

Det ville således være ren sektarisme at brokke sig over, at 1. og 2. fase i SFs arbejderflertalsstrategi er ved at lykkes. Man kan med Aksel Larsens ord kun glæde sig over, "at skellet i dansk politik er ved blive genskabt". - Ikke alene er det parlamentariske samarbejde hen over midten brudt; men der aftegner sig også en ny vilje til politisk enhedsarbejde blandt arbejderpartierne, og en reel mulighed for at de får flertal. Og at det vil blive brugt til en ny progressiv reformpolitik, som kan bane vejen for en senere egentlig socialistisk politik.

Men der er grund til at brokke sig over, at dette enhedsarbejde på nuværende tidspunkt med de givne styrkeforhold får karakter af et regerings-samarbejde. Hermed har det taktiske "her og nu" overskygget det lidt længere sigte i arbejderflertals-strategien. Man sætser nu så hårdt på de første skridt, at man er ved at glemme de senere skridt, nemlig hvordan SF bedst kan radikalisere arbejderflertallet i socialistisk retning. Man sætser nu så hårdt på 1. og 2. fase, at muligheden for senere at komme videre til 3. fases begyndende overgang til socialismen kan blive afgørende svækket.

ILLUSIONER OM RØDT FLERTAL

Tiden er efter mit skøn ikke moden til at SF påtager sig et regeringsansvar. Det er muligt, at partiet som sådan er modent og ansvarligt nok, men det er socialdemokraterne og den folkelige basis ikke. Problemet her er ikke, at SF er præget af "små, bange mænd", men at socialdemokraterne og det folkelige flertal er det. Venstrekræfterne i det danske samfund er simpelthen ikke stærke nok endnu - hverken parlamentarisk eller udenomsparlamentarisk.

Ved at blive regeringsbærende vil SF hermed påtage sig et medansvar for en politik, som ikke kan blive beredygtig i socialistisk forstand. Det er her rent illusionsmageri at hævde, at et "rødt flertal er muligt næste gang", (som er vores slogan i arbejderflertals-kampagnen). Det er jubeloptimisme at tro, at et kommende regerings-samarbejde mellem S og SF vil blive præget af systemgennembrudende reformer (og at arbejderbevægelsen som helhed og det folkelige flertal er indstillet på at kæmpe for sådanne rene reformer overfor den borgerlige modoffensiv) - og det er jo principprogrammets forudsætning for, at SF skal påtage sig et regeringsansvar.

At sætse på det her og nu, er at trække principprogrammet til det yderste: enten ved at man bygger på en urealistisk tro på venstreorienteringens styrke, eller ved at man reelt har opgivet at kræve socialistiske skridt for at indgå i et regeringsansvar, - og desværre er det jo nok det sidste, som er tilfældet.

VENSTREFLØJENS IDENTITET

Resultatet af denne utidige regerings-liderlighed er allerede ved at vise sig. I stedet for at bruge den nuværende offentlige succes til at snakke om det politiske mål og indhold, som SF står for, har man selv ladet den offentlige debat blive domineret af det overfladiske spørgsmål om formen for samarbejde. Debatten er stadig mere blevet

drejet til om S og SF kan finde sammen, og stadig mindre drejet sig om, hvad de skulle finde sammen om, og hvor de adskiller sig fra hinanden.

Man er med andre ord selv ved at udvise forskellen mellem den egentlige venstrefløj og socialdemokratismen. Eller anderledes sagt: man er ved at formidle et indtryk af SF, som blot et nyt venstre-socialdemokrati. Hermed tilslører man ikke bare, hvad SD står for, men også hvad SF står for.

Og det i en situation, hvor store dele af vore vælgere ikke har nogen klar opfattelse af, at SF rent faktisk vil noget andet og mere end socialdemokraterne. Mange af vore vælgere betragter blot SF, som en mere grøn, fredelig og demokratisk udgave af SD - et mere moderne, tidssvarende udtryk for det samme. Det er muligvis derfor vi får så mange stemmer, men det er ikke stemmer, man kan bygge socialistiske forandringer på.

Der er intet at vinde ved i enhedstaktikkens navn at nedtone den venstreorienterede kritik af socialdemokratismen. For den traditionelle socialdemokratisme er ikke bare reformistisk; den består snarere i en mere arbejdervenlig "socialliberalisme" - økonomisk set præget af keynesiansk fordelingspolitik og politisk set præget af af klassekompromis og socialpartnerideologi - uden vilje til dybere angreb på den liberale markeds mekanisme og kapitalens akkumulationsdrift; og uden lyst til at tage de sociale konfrontationer, som følger af sådanne angreb på de borgerlige interesser.

Her står og falder venstrefløjens identitet med forståelsen for, at man må gå til systemets rødder; de kapitalistiske produktionsforhold.

Det, at man er human, grøn, fredelig og hvad ved jeg, definerer ikke ens socialistiske ståsted. Sådanne "gode" mål har vi fælles med så mange, både socialdemokrater, radikale og progressive borgerlige. Nej, forskellen består i, at vi mener, at sådanne humane mål dybest set kun kan indfries med midlet: et rødt systemgennembrud.

Det er her vandene skilles. Og det er præcis opretholdelsen af denne skillelinje, som venstrefløjens identitet må bygge på.

AFSTAND TIL REFORMISMEN

Nu kan man sige meget om socialdemokraterne, men ikke at de som samlet bevægelse bygger på en sådan "revolutionær" forståelse. Der findes også sådanne kræfter i SD, men de er langt fra dominerende.

Muligvis kan socialdemokraterne som helhed gennemføre en venstredrejning - det kan man håbe på. Men selv den mest optimistiske kan ikke hævde, at det hidtil har kendetegnet SD og at det vil kendetegne deres politik, hvis de får regeringsmagten igen.

Her må det være SFs opgave enten at presse SD til venstre eller, hvis det ikke kan lade sig gøre, langsomt at dræne SD, så SF efterhånden bliver det stærkeste parti. Men det kan ikke være SFs opgave at udviske forskellen mellem de to partier; og hermed give SD syndsforladelse og skabe illusioner om, at SD er et socialistisk parti. Det drejer man ikke socialdemokratismen til venstre med, det udvander man folkesocialismen med.

At SF idag er det helt dominerende organisatoriske udtryk for venstrefløj, har kun gjort vor ansvar for at opretholde denne skillelinje større. Vår dominans giver os ikke frie hænder til bare at glide ind i favnen på socialdemokratiet, men har givet os et større ansvar for at fastholde forskellen til reformismen. For hvis vi glider, så er det hele venstrefløj, der er ved at glide.

KRITISK DISTANCE

Ved at SF indgår i regerings-samarbejde på nuværende tidspunkt øges faren for at partiet kommer til at gentage det gammelkendte historiske fejltrin, hvor "bevægelsen bliver alt - og målet intet". En fare som ikke ligger i arbejderflertals-strategien som sådan, men i at man dels overbetoner dens

tidlige faser og dels her stirrer sig blind på den parlamentariske side af arbejderflertallet.

Ved allerede nu at indgå under regeringsåget ligger man låg på den kritiske distance til de reformistiske løsninger; og svækker hermed muligheden for en radikalisering af de sociale dynamikker, som arbejderflertallet vil frisætte.

Med andre ord, jeg mener, at SF står sig bedst ved at indgå i et loyalt, men samtidigt kritisk formaliseret samarbejde. For på den ene side at sikre at der bliver ført et progressiv reformpolitik, som er forudsætningen for i det hele taget at komme videre; men hvor vi på den anden side samtidig forbeholder os retten til fortsat kritik og bevidstgørelse om, at mere dybtgående og holdbare løsninger af krisen (både den økonomiske, økologiske, sikkerhedsmæssige og human-kulturelle) kræver egentlige røde reformer.

LANDSMØDE-ENERTI

Men nu er problemet jo, at vi har haft den landsmøde-beslutning om at top-prioritere regerings-samarbejdet. Og i mellemtiden har fremtrædende SF'ere slået så kraftigt på dette moment i medierne, at vi rimeligvis ikke kan gå bort fra parolen, SF vil blive tykt til grin, hvis partiet på næste landsmøde pludselig siger, at nu ønsker det skam ikke længere at ingå i regering, eller rettere nu tror det alligevel ikke på, at socialdemokraterne er modne til regerings-samarbejde.

Der er så meget offentlig enerti i det her, at løbet på den led er kørt. Den eneste mulighed nu er fortsat at slå på, at SF er stærkt nok og ansvarlig nok til at være regeringsbærende; men at SD er for uansvarlig og umoden til at det kan lade sig gøre.

Vi må med andre ord stille klart prioriterede røde krav, og så overlade det til SD at sige fra. Hvis det imod al forventning viser sig, at SD (og fagbevægelsen) siger ja til et sådant socialistisk præget program - ja så har vi taget et stort spring fremad (og al min skepsis her gjort til skamme).

INDHOLDET FØR FORMEN

Men det er nu ikke særligt sandsynligt - og præcis det her er det springende punkt i Hovedbestyrelsens "Debatoplæg".

For oplægget er præget af en udtalt modsigelse. På den ene side rummer det klart røde indholdsmæssige krav; på den anden side kommer det med budskabet, at dette røde indhold kan og skal indfries her og nu gennem regerings-samarbejde - og dvs at SD med Anker i spidsen om et års tid vil med til en så ny radikal politik.

Her tror jeg, at virkelighedens verden hurtigt vil tvinge "oplægsholderne" til at vælge side: enten må de fastholde oplæggets politiske indhold, og så vil SD ikke være med; eller også må de sælge ud af kravene for at sikre formen, nemlig regerings-samarbejdet. Og det var jo nok det sidste man kunne frygte, når man tager i betragtning, hvordan oplægget på det seneste er blevet formidlet til offentligheden af vore ledende kammerater.

Men her må det jo så være vor opgave i partiforeningerne at arbejde for, at det ikke bliver tilfældet. Vi må stille klart prioriterede krav til det politiske indhold, som må gå forud for ønsket om særlige samarbejds-former. Det skulle nemlig ende med, at det er SF, som har solgt sit eget skind inden bjørnen er skudt.

hans jørgen vodsquard